

Basilejská, Rotterdamská a Stockholmská úmluva

Anna Ireinová, 13. 12. 2022,
Technologie a nástroje ochrany ŽP I

Mezinárodní úmluvy

Basilejská

Basilej
Švýcarsko
1989

Rotterdamská

Rotterdam
Nizozemí
1998

Stockholmská

Stockholm
Švédsko
2001

Obsah prezentace

Historie

Význam

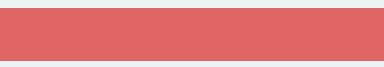
Dopady

Úspěchy

**Basilejská úmluva o kontrole
pohybu nebezpečných odpadů
přes hranice států a jejich
zneškodňování**

Basilejská úmluva

- Sjednána 1989, vstoupila v platnosť 1992
  - V EU jako Nařízení (Regulation) a Směrnice (Directive)
  - V ČR Zákon č. 541/2020 Sb., o odpadech
- Historie:
  - **Import nebezpečného odpadu** do rozvojových zemí
  - United Nations Environment Programme (**UNEP**)
    - 1981: Montevideo Programme for the Development and Periodic Review of Environmental Law
      - Nebezpečný odpad jednou z priorit

www.basel.int

“toxic trade”

**Not In My
Back Yard
syndrome**

NIMBY

Nimbyism

Basilejská úmluva

- Význam:
  - **snížit pohyb** odpadů přes hranice států
  - zneškodňovat odpady co **nejblíže jejich zdroji**
  - **minimalizovat vznik** nebezpečných odpadů co do množství a nebezpečnosti
  - zajistit přísnou **kontrolu pohybu** nebezpečných odpadů přes hranice států, prevence nelegální přepravy
  - **zakázat přepravu** nebezpečných odpadů do zemí, které nedisponují legislativní, administrativní a technickou kapacitou k jejich řízení a zneškodňování v souladu s **environmentálně šetrnými metodami**
  - **pomáhat** rozvojovým zemím a zemím s transformující se ekonomikou při převodu systémů environmentálně bezpečného řízení nakládání s vlastními odpady

Basilejská úmluva

- Dopady:
  - Původní smlouva neměla prakticky **žádný** efekt
  - 2019: tzv. **Ban Amendment**
    - *Zákaz exportu nebezpečného odpadu ze států EU, OECD a Lichtenštejnska do ostatních zemí*
- Úspěchy:
  - regulace pohybu nebezpečných a jinak problematických odpadů včetně **nerecyklovatelných plastů** přes hranice států, zajištění ekologické nakládání a zneškodnění takových odpadů

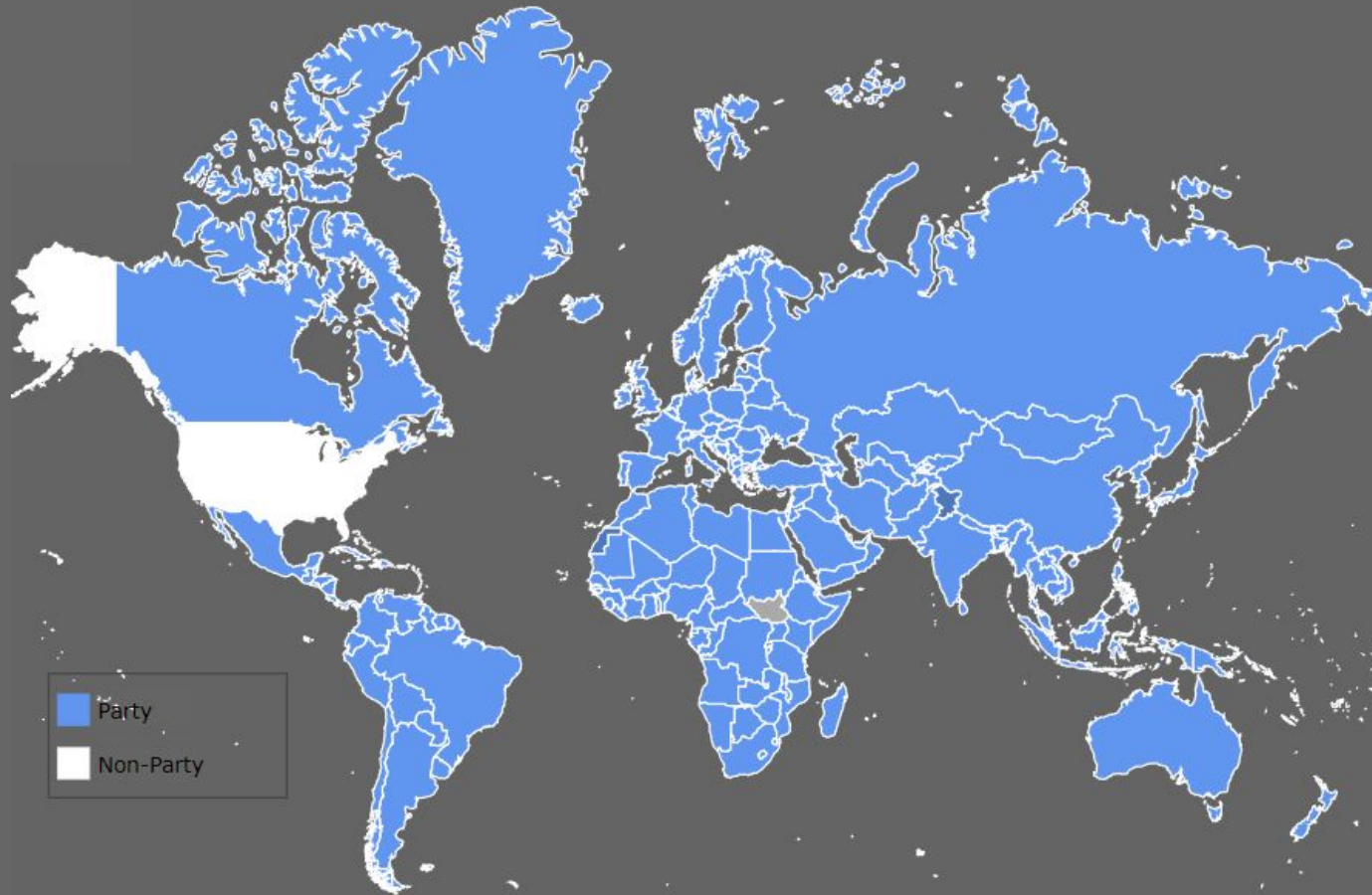

Leden
2014

2016

Květen
2019

**Rotterdamská úmluva o postupu
předchozího souhlasu pro určité
nebezpečné chemické látky
a pesticidy v mezinárodním
obchodu**

“The dramatic growth in chemical production and trade during the past three decades has raised concerns about the potential risks posed by hazardous chemicals and pesticides.

Countries lacking adequate infrastructure to monitor the import and use of these chemicals are particularly vulnerable.”

Rotterdamská úmluva

- Sjednána 1998, vstoupila v platnost 2004
  - V EU jako Nařízení (Regulation) č. 649/2012
  - V ČR Zákon č. 350/2011 Sb., o chemických látkách a chemických směsích, Vyhláška č. 61/2018 Sb
- Historie:
  - 80. léta 20. století: dobrovolné výměnné programy
    - **FAO**: International Code of Conduct on the Distribution and Use of Pesticides (1985)
    - **UNEP**: London Guidelines for the Exchange of Information on Chemicals in International Trade (1987)
  - 1989: Prior Informed Consent (**PIC**)

www.pic.int

Informace, riziko, import

Rotterdamská úmluva

- Historie:
  - 1989: Prior Informed Consent (**PIC**)
  - 1992: United Nations Conference on Environment and Development (Rio Earth Summit)
    - Nutnost **závazného nástroje PIC**
  - Březen 1996 – březen 1998
    - Vyjednávání mezi FAO a UNEP
  - Září 1998: **Rotterdamská úmluva**
- Význam:
  - **Ochrana životního prostředí a zdraví člověka před nepříznivými účinky nebezpečných chemických látek**

Rotterdamská úmluva

- Dopady:
  - Seznam nebezpečných látek
    - průmyslové chemikálie a pesticidy

Chlorobenzilate	510-15-6	Pesticide	View
DDT	50-29-3	Pesticide	View

English French Spanish

Title Documents

Decision Guidance Documents: DDT

Dieldrin	60-57-1	Pesticide	View
----------	---------	-----------	----------------------

Seznam nebezpečných látek

- Carbofuran
- DDT
- Endosulfan
- Lindane
- Mercury compounds
- Parathion
- Tributyl tin compounds

- Actinolite, Amosite, Anthophyllite, Crocidolite, Tremolite asbestos
- decaBDE
- PFOA, PFOS
- PBBs, PCBs, PCTs
- Tetraethyl, Tetramethyl lead.

Rotterdamská úmluva

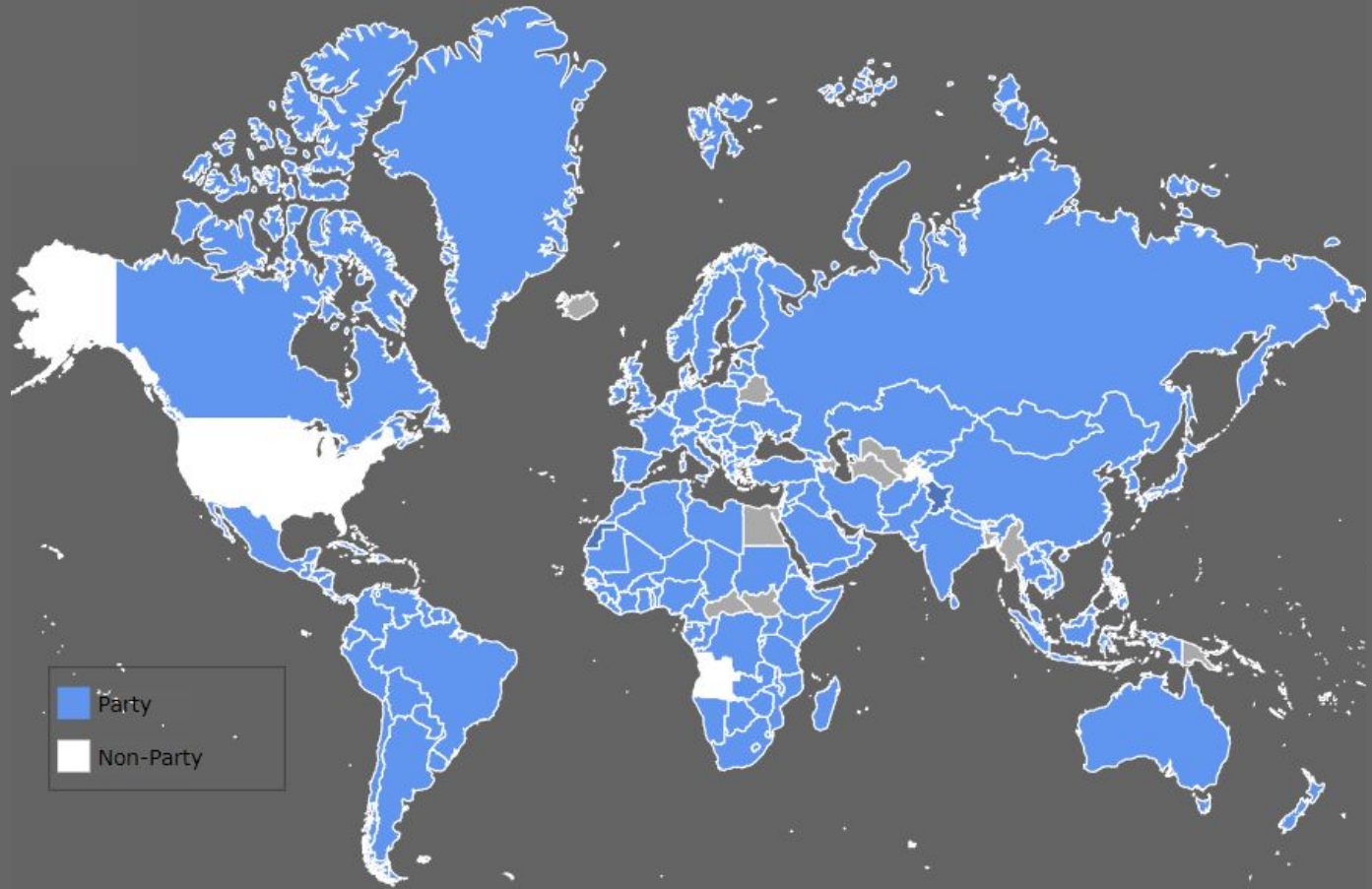

- Dopady:
  - Seznam nebezpečných látek
    - průmyslové chemikálie a pesticidy
- Úspěchy:
  - **Kontrola pohybu vybraných látek a omezení jejich nežádoucího dovozu či vývozu**
  - Pravidelná aktualizace seznamu nebezpečných látek
    - Kandidátní chemické látky (Atrazin, Dicofol atd.)

Chemicals scheduled for review by the Chemical Review Committee

The following chemicals will be reviewed by the Chemical Review Committee. Due to the large number of candidate chemicals, the Committee will prioritize the review of candidate chemicals at its meetings..

Chemical	CAS No.	Category (as per notification submitted)
Amitrole	61-82-5	Pesticide
Atrazine	1912-24-9	Pesticide

Stockholmská úmluva o persistentních organických polutantech

Stockholmská úmluva

- Sjednána 2001, vstoupila v platnost 2004
  - V EU jako Nařízení (Regulation) a Směrnice (Directive)
- Historie:
  - 1995: Governing Council of **UNEP**
    - Mezinárodní stanovení **12 POPs**
    - Intergovernmental Forum on Chemical Safety (**IFCS**)
  - 1996: dle IFCS nutný celosvětový **závazný** dokument za účelem omezení a eliminace 12 POPs
  - 1997: ustanovení Mezivládní vyjednávací komise
    - Příprava právně závazného nástroje
    - Sestavení expertní skupiny hledající další POPs

www.pops.int

POPs

Stockholmská úmluva

- Význam:
  - Rámec založený na zásadě **předběžné opatrnosti**
    - Odstranění výroby, použití, dovozu a vývozu POPs
    - Bezpečné nakládání a zneškodnění POPs
    - Odstranění nebo snížení úniků nezáměrně vyráběných POPs
  - **Výbor pro hodnocení POPs**
    - Vědecký podpůrný orgán Úmluvy
    - Zařazování nových POPs na základě jeho doporučení
    - Socio-ekonomické dopady

Stockholmská úmluva

- Dopady:
  - **Konference smluvních stran**
    - Zasedání každé dva roky
    - Zařazení dalších látek
    - Hodnocení účinnosti Úmluvy dle **výskytu POPs v ŽP**
    - Finanční a technická pomoc smluvním stranám
    - Stanovení rozpočtu
    - Spolupráce a konsolidace práce s dalšími relevantními úmluvami
  - **Národní implementační plán (NIM)**
    - Vypracován a aktualizován smluvními stranami
    - ČR: **Národní centrum pro toxické látky**

podpora rychlého přenosu nových poznatků
z dlouhodobého výzkumu do environmentální
praxe na národní i mezinárodní úrovni

Národní centrum pro toxické látky

- Inovace RECETOX a partneři
- Využití výsledků výzkumu v ČR
- Osvěta a sdílení informací

Regionální centrum Stockholmské úmluvy

- Partner mezinárodních organizací OSN
- Obě podporují rozsáhlou spolupráci

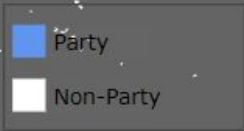
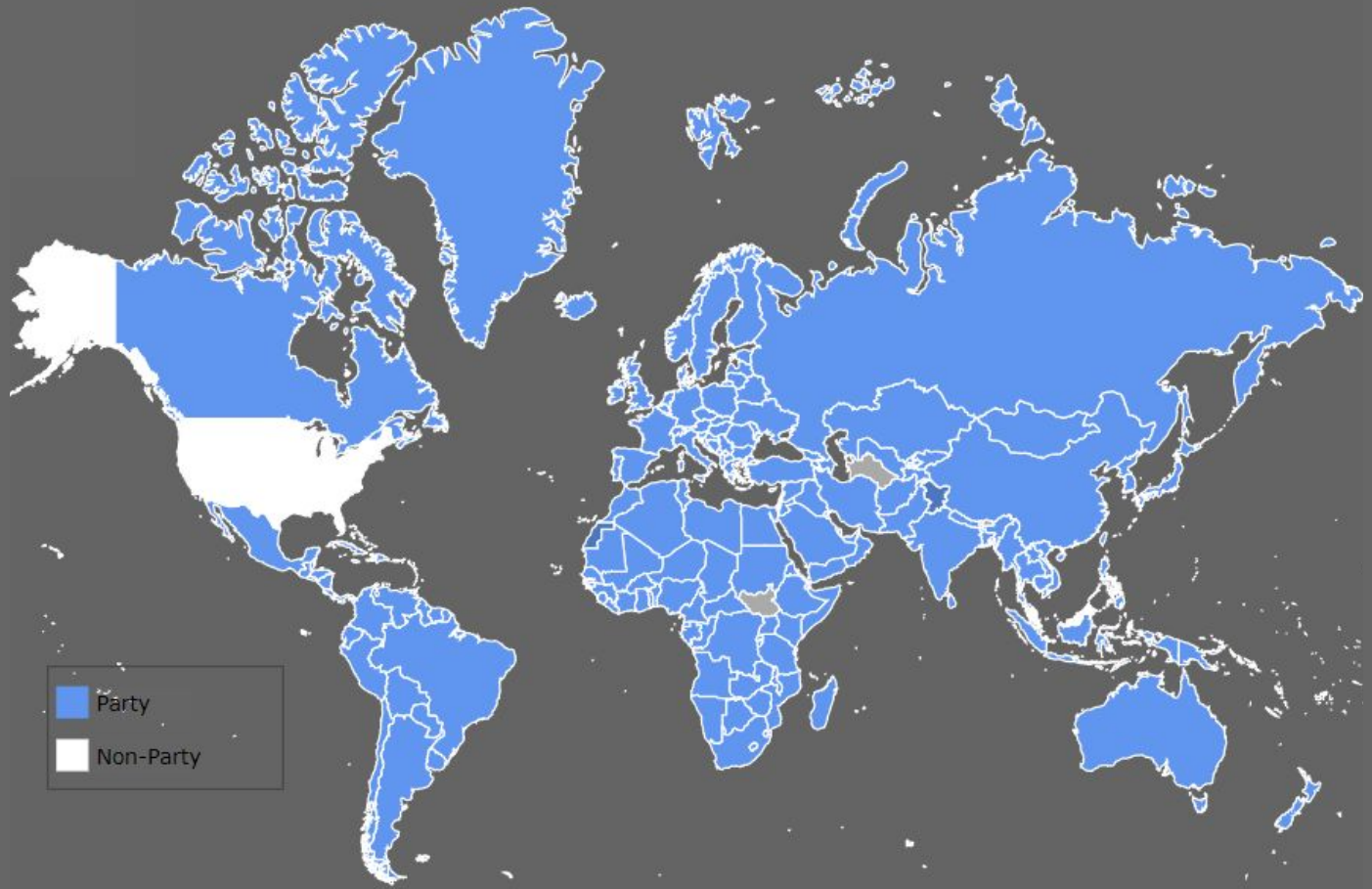
Stockholmská úmluva

- Úspěchy:
  - ČR patřila mezi první signatáře
    - Ratifikace do 9 měsíců
    - Naplňování požadavků NIM a rozšiřování činnosti Národního centra pro toxické látky
  - Pravidelné rozšiřování seznamu POPs
    - **Příloha A – eliminace**
    - **Příloha B – restrikce**
    - **Příloha C – neúmyslná produkce**

- **Pesticides:** aldrin, chlordane, DDT, dieldrin, endrin, heptachlor, hexachlorobenzene, mirex, toxaphene;
- **Industrial chemicals:** hexachlorobenzene, polychlorinated biphenyls (PCBs); and
- **By-products:** hexachlorobenzene; polychlorinated dibenzo-*p*-dioxins and polychlorinated dibenzofurans (PCDD/PCDF), and PCBs.

Iraq		08/03/2016 (a)	06/06/2016
Ireland	23/05/2001	05/08/2010	03/11/2010
Israel	30/07/2001		
Italy	23/05/2001	29/09/2022	28/12/2022
Jamaica	23/05/2001	01/06/2007	30/08/2007
Japan		30/08/2002 (a)	17/05/2004
Jordan	18/01/2002	08/11/2004	06/02/2005
Kazakhstan	23/05/2001	09/11/2007	07/02/2008
Kenya	23/05/2001	24/09/2004	23/12/2004

 Party
 Non-Party

BRS spolupráce

- **Ochrana lidského zdraví a ŽP**
- Většina látek ve všech třech úmluvách
  - Řada pesticidů
- Překrývající se rozsah a pokrytí
- Celý životní cyklus látek
  - **Cradle-to-grave**

www.brsmeas.org

synergies decisions

BRS spolupráce

- Oborové organizační problémy
- Technické problémy
- Informace a veřejné povědomí
- Administrativa
- Rozhodování

www.brsmeas.org

synergies decisions

Basel Convention

Rotterdam Convention

Stockholm Convention

Synergies

GLOBAL AGREEMENTS FOR A HEALTHY PLANET: SOUND MANAGEMENT OF CHEMICALS AND WASTE

6-17 JUNE 2022, GENEVA, SWITZERLAND

BASEL / ROTTERDAM / STOCKHOLM
CONVENTIONS

COPs

**GLOBAL AGREEMENTS FOR A HEALTHY PLANET:
SOUND MANAGEMENT OF CHEMICALS AND WASTE**

6-17 JUNE 2022

#GlobalAgreements for a #HealthyPlanet

All transboundary movements of e-wastes, whether hazardous or not, are now subject to the prior informed consent of the importing state and any state of transit. This decision protects the rights of vulnerable countries and fosters the environmentally sound management of e-waste.

**B A S E L
CONVENTION**

BASEL / ROTTERDAM / STOCKHOLM
CONVENTIONS

COPs

**GLOBAL AGREEMENTS FOR A HEALTHY PLANET:
SOUND MANAGEMENT OF CHEMICALS AND WASTE**

6-17 JUNE 2022

#GlobalAgreements for a #HealthyPlanet

Perfluorohexane sulfonic acid (PFHxS), its salts, and PFHxS-related compounds are listed for elimination. These chemicals have a high resistance to friction, heat, and chemical agents. They are widely used in firefighting foal, carpets, and non-stick cookware. They have been found to influence the human nervous system, brain development, and thyroid hormone.

STOCKHOLM
CONVENTION

BASEL / ROTTERDAM / STOCKHOLM
CONVENTIONS

COPs

**GLOBAL AGREEMENTS FOR A HEALTHY PLANET:
SOUND MANAGEMENT OF CHEMICALS AND WASTE**

6-17 JUNE 2022

#GlobalAgreements for a #HealthyPlanet

Decabromodiphenyl ether, and perfluorooctanoic acid (PFOA), its salts and PFOA-related compounds are listed and subject to the Prior Informed Consent procedure. Rotterdam Convention Parties now have the right to decide on future imports of these chemicals, which have been identified as substances of very high concern.

ROTTERDAM
CONVENTION

Mezinárodní smlouvy v oblasti ŽP **xx**

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

- změnu klimatu ([Rámcová úmluva OSN o změně klimatu](#), [Pařížská dohoda](#), [Kjótský protokol](#))
- ochranu přírody a krajiny ([Úmluva Rady Evropy o krajině](#), [Karpatská úmluva](#), [Ramsarská úmluva o mokřadech](#), [Smlouva o Antarktidě - Česká antarktická stanice](#), [Úmluva o biologické rozmanitosti](#), [Úmluva o boji proti desertifikaci](#))
- ochranu druhů ([AEWA - Dohoda o ochraně africko-euroasijských stěhovavých vodních ptáků](#), [Bernská úmluva](#), [CITES - Úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin](#), [EUROBATS - Dohoda o ochraně populací evropských netopýrů](#), [Úmluva o regulaci velrybářství](#), [Bonnská úmluva](#))
- ochranu ovzduší ([Úmluva o dálkovém znečišťování ovzduší](#))
- ochranu ozonové vrstvy ([Vídeňská úmluva a Montrealský protokol](#))
- ochranu vod ([Úmluva o ochraně hraničních toků a jezer](#))
- chemické látky a rizika pro životní prostředí ([Rotterdamská úmluva](#), [Stockholmská úmluva](#), [Minamatská úmluva o rtuti](#), [Cartagenský protokol](#))
- odpady ([Basilejská úmluva](#))
- průmyslové havárie ([Úmluva o účincích průmyslových havárií](#))
- horizontální otázky - přístup veřejnosti k informacím o životním prostředí, posuzování vlivů na životní prostředí ([Aarhuská úmluva](#), [Protokol o PRTR](#), [Espoo úmluva](#), [Protokol o SEA](#))

Děkuji za pozornost!

Prostor pro dotazy:

CREDITS: This presentation template was created by **Slidesgo**, including icons by **Flaticon**

Zdroje

Text

- 1) https://www.mzp.cz/cz/basilejska_umluva_kontrola_pohybu
- 2) <http://www.basel.int/>
- 3) <https://ipen.org/documents/basel-ban-amendment-guide>
- 4)
- 5) <https://www.unep.org/es/node/1167>
- 6) https://www.mzp.cz/cz/mezinarodni_smlouvy

Obrázky

- 1) <https://www.genevaenvironmentnetwork.org/fr/ressources/nouvelles/towards-the-meetings-of-the-conferences-of-the-parties-to-the-basel-rotterdam-and-stockholm-conventions/>
- 2) https://upload.wikimedia.org/wikipedia/en/thumb/c/c4/Basel_Convention_Logo.svg/1200px-Basel_Convention_Logo.svg.png
- 3) <https://imgbin.com/png/7Rq0iNXh/rotterdam-convention-stockholm-convention-on-persistent-organic-pollutants-treaty-basel-convention-international-trade-png>
- 4) <https://imgbin.com/png/Tbfbdn6/stockholm-convention-on-persistent-organic-pollutants-treaties-of-stockholm-treaty-pollution-png>
- 5) https://cdn.xsd.cz/resize/ba3153eb575c33dc9ee9c8a381eceb0_resize=640,161_.jpg?hash=8bc7c5e41a96f9089eb9ebb0f3d0ba2e
- 6) <https://storage.googleapis.com/labrulez-bucket-strap-h3hsqa3/application::event.event/Logo-Recetox.png>
- 7) [https://images.thestar.com/6mVdKBGKq_nyVqnLU4SScl7jf7E=/1280x1024/smart/filters:cb\(1570039342844\)/https://www.thestar.com/content/dam/thestar/news/gta/2016/01/02/youre-a-toronto-nimby-now-what/nimby.jpg](https://images.thestar.com/6mVdKBGKq_nyVqnLU4SScl7jf7E=/1280x1024/smart/filters:cb(1570039342844)/https://www.thestar.com/content/dam/thestar/news/gta/2016/01/02/youre-a-toronto-nimby-now-what/nimby.jpg)
- 8)